

การประเมินระบบการรายงานโรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา
ของโรงพยาบาล ในจังหวัดอ่างทอง

นางสาวกนกพรรณ พิพัฒน์ภูมิพิเศษ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเวชศาสตร์ชุมชน ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-53-1849-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EVALUATION OF EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE REPORT SYSTEM AT HOSPITALS
IN ANGTHONG PROVINCE

MISS KANOKPAN PIPATPUMPISATE

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science in Community Medicine

Department of Preventive and Social Medicine

Faculty of Medicine

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-53-1849-3

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง จากศาสตราจารย์ นายแพทย์ไพบุลย์ โล่ห์สุนทร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์พรณรงค์ โชติวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์นายแพทย์ พรชัย สิทธิศรีธัญกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และอาจารย์นายแพทย์โสภณ เอี่ยมศิริถาวร กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาวัณโรค สำนักโรคบาตวิทยา เป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยตรวจสอบ และแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่มาโดยตลอด จึงขอขอบพระคุณ เป็นอย่างยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ คณะอาจารย์และเจ้าหน้าที่ทุกท่านประจำภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้มีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือ ในการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ นายแพทย์ประพนธ์ ตั้งศรีเกียรติกุล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลอ่างทอง และนายแพทย์ไพโรจน์ สุรัตนวนิช หัวหน้ากลุ่มงานเวชกรรมสังคม ที่ได้ให้โอกาสและคำปรึกษา ด้านการศึกษาวิจัย

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอ่างทองและโรงพยาบาล ในจังหวัดอ่างทองทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม ทำให้ งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาที่ให้การเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนและให้การ สนับสนุนด้านการศึกษาดำเนินมาโดยตลอด รวมถึงบุคคลในครอบครัว พิพัฒนภูมิพิเศษ ทุกท่านที่เป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่ง จนทำให้ผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
1.บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามของการวิจัย.....	4
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
1.5 ตัวแปร.....	5
1.6 ขีดตกลงเบื้องต้น.....	6
1.7 ข้อจำกัดของการวิจัย.....	6
1.8 คำนิยามเชิงปฏิบัติการ.....	6
1.9 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
2.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา.....	9
2.2 สารสนเทศทางวิทยาการระบาดในงานสาธารณสุข.....	14
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดการประเมินผล.....	19
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
3.ระเบียบวิธีวิจัย.....	25
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	25
3.2 ประชากรที่ศึกษา.....	25
3.3 ตัวอย่างและขนาดตัวอย่าง.....	25
3.4 การสังเกตและการวัด.....	26
3.5 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย.....	26
3.6 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	27

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.ระเบียบวิธีวิจัย.....	28
3.7 การรวบรวมข้อมูล.....	28
3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
3.9 ปัญหาทางจริยธรรม.....	29
4.ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
ส่วนที่ 1 การตอบกลับของแบบสอบถามและการยินยอมให้เก็บข้อมูล.....	32
ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของโรงพยาบาล.....	32
ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	32
ส่วนที่ 4 ระบบการรายงานโรคในโรงพยาบาล.....	34
ส่วนที่ 5 ปัญหาอุปสรรค ระบบรายงานโรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา.....	51
ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะต่อ ระบบรายงานโรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา.....	52
ส่วนที่ 7 คุณภาพข้อมูลการรายงานโรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยาของ.....	
ในจังหวัดอ่างทอง.....	53
ส่วนที่ 8 การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพข้อมูลการรายงานโรค.....	
ที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยาของโรงพยาบาลในจังหวัดอ่างทอง.....	64
5.สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	78
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	78
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	83
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	91
5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	91
รายการอ้างอิง.....	93
ภาคผนวก.....	97
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	98
ภาคผนวก ข แบบประเมินคุณภาพข้อมูลการรายงานโรค.....	103
ภาคผนวก ค คู่มือการลงรหัสการเปรียบเทียบรหัสโรคในบัตรรายงานผู้ป่วย.....	
(รจ.506) กับรหัสโรคระหว่างประเทศ(ICD 10).....	105
ภาคผนวก ง แบบรายงาน.....	120
ภาคผนวก จ รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	123
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	125

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 4.1	จำนวนของโรงพยาบาลจำแนกตามประเภทและจำนวนเตียง.....	32
ตารางที่ 4.2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของโรงพยาบาลจำแนกตาม..... ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและประเภทของโรงพยาบาล.....	33
ตารางที่ 4.3	จำนวนและร้อยละของข้อมูลระบบการรายงานโรคของโรงพยาบาล..... ในจังหวัดอ่างทอง.....	35
ตารางที่ 4.4	สรุปข้อดีและข้อเสียของขั้นตอนการรายงานโรคในแต่ละรูปแบบ..... แผนกผู้ป่วยนอก.....	43
ตารางที่ 4.5	สรุปข้อดีและข้อเสียของขั้นตอนการรายงานโรคในแต่ละรูปแบบ..... แผนกผู้ป่วยใน.....	50
ตารางที่ 4.6	ปัญหาอุปสรรค ระบบรายงานโรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยาและโปรแกรม.. ระบาดวิทยา.....	51
ตารางที่ 4.7	ข้อเสนอแนะต่อการรายงาน ระบบรายงานโรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา... และโปรแกรมระบาดวิทยา.....	52
ตารางที่ 4.8	จำนวนและร้อยละของข้อมูลการรายงานโรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยาที่... บันทึกลงโปรแกรมระบาดวิทยาและสามารถเปรียบเทียบกับข้อมูลผู้ป่วย..... ในโปรแกรมเวชระเบียนจำแนกตามรหัสโรงพยาบาล ในจังหวัดอ่างทอง.....	54
ตารางที่ 4.9	จำนวนและร้อยละของความครบถ้วนของข้อมูลการรายงานโรคที่เฝ้าระวัง... ทางระบาดวิทยาที่บันทึกในโปรแกรมเวชระเบียนเปรียบเทียบกับโปรแกรม... ระบาดวิทยา จำแนกตามประเภทโรงพยาบาล ในจังหวัดอ่างทอง.....	55
ตารางที่ 4.10	จำนวนข้อมูลและร้อยละของความครบถ้วน การรายงานโรคที่เฝ้าระวังทาง.. ระบาดวิทยาที่บันทึกในโปรแกรมเวชระเบียนเปรียบเทียบกับโปรแกรม..... ระบาดวิทยา จำแนกตามรหัสโรงพยาบาล ของจังหวัดอ่างทอง.....	56
ตารางที่ 4.11	จำนวนและร้อยละของความไม่ครบถ้วนของข้อมูลการรายงานโรคที่เฝ้าระวัง ทางระบาดวิทยาที่บันทึกในโปรแกรมเวชระเบียนเปรียบเทียบกับโปรแกรม ระบาดวิทยา จำแนกเป็น 10 อันดับโรคแรก.....	57
ตารางที่ 4.12	จำนวนและร้อยละของความถูกต้องของข้อมูลการรายงานโรคที่เฝ้าระวังทาง ระบาดวิทยาที่บันทึกในโปรแกรมระบาดวิทยาเปรียบเทียบกับโปรแกรม..... เวชระเบียน ทั้งหมด 5 ตัวแปร จำแนกตามประเภทของโรงพยาบาล.....	58

สารบัญญัตินำ

หน้า

ตารางที่ 4.13	จำนวนและร้อยละของความถูกต้องของข้อมูลการรายงานโรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยาที่บันทึกในโปรแกรมระบาดวิทยาเปรียบเทียบกับโปรแกรม..... เวชระเบียน ทั้งหมด 5 ตัวแปร จำแนกตามรหัสของโรงพยาบาล.....	59
ตารางที่ 4.14	จำนวนและร้อยละของความถูกต้องของข้อมูลการรายงานโรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยาที่บันทึกในโปรแกรมระบาดวิทยาเปรียบเทียบกับโปรแกรม..... เวชระเบียนจำแนกรายตัวแปร.....	60
ตารางที่ 4.15	จำนวนข้อมูลและร้อยละของความทันเวลา การรายงานโรคที่เฝ้าระวังทาง... ระบาดวิทยาที่บันทึกในโปรแกรมเวชระเบียนเปรียบเทียบกับโปรแกรม..... ระบาดวิทยา จำแนกตามประเภทโรงพยาบาล ในจังหวัดอ่างทอง.....	60
ตารางที่ 4.16	จำนวนข้อมูลและร้อยละของความทันเวลา การรายงานโรคที่เฝ้าระวังทาง... ระบาดวิทยาที่บันทึกในโปรแกรมเวชระเบียนเปรียบเทียบกับโปรแกรม..... ระบาดวิทยา จำแนกตามรหัสโรงพยาบาล ในจังหวัดอ่างทอง.....	61
ตารางที่ 4.17	จำนวนข้อมูลและร้อยละของความไม่ทันเวลาของข้อมูลการรายงานโรคที่... เฝ้าระวังทางระบาดวิทยาที่บันทึกในโปรแกรมเวชระเบียนเปรียบเทียบกับ... โปรแกรมระบาดวิทยา จำแนกตามวัน ของโรงพยาบาล ในจังหวัดอ่างทอง...	62
ตารางที่ 4.18	จำนวนข้อมูลและร้อยละคุณภาพการรายงานโรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ที่บันทึกในโปรแกรมเวชระเบียนเปรียบเทียบกับโปรแกรมระบาดวิทยา..... ของโรงพยาบาล ในจังหวัดอ่างทอง.....	63
ตารางที่ 4.19	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านข้อมูลทั่วไปของโรงพยาบาลกับ ความครบถ้วนของข้อมูลการรายงานโรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา..... ของโรงพยาบาลในจังหวัดอ่างทอง.....	64
ตารางที่ 4.20	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านข้อมูลลักษณะของเจ้าหน้าที่... ผู้รับผิดชอบงานของโรงพยาบาลกับความครบถ้วนของข้อมูลการรายงาน... โรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยาของโรงพยาบาล ในจังหวัดอ่างทอง.....	65
ตารางที่ 4.21	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านระบบการรายงานโรคกับความ ครบถ้วนของข้อมูลการรายงานโรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา..... ของโรงพยาบาล ในจังหวัดอ่างทอง.....	67

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.22 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านข้อมูลทั่วไปของโรงพยาบาลกับความถูกต้องของข้อมูลการรายงานโรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา..... ของโรงพยาบาล ในจังหวัดอ่างทอง.....	69
ตารางที่ 4.23 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านข้อมูลลักษณะของเจ้าหน้าที่... ผู้รับผิดชอบงานของโรงพยาบาลกับความถูกต้องของข้อมูลการรายงานโรค.. ที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยาของโรงพยาบาลในจังหวัดอ่างทอง.....	69
ตารางที่ 4.24 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านระบบการรายงานโรคกับความ ถูกต้องของข้อมูลการรายงานโรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา..... ของโรงพยาบาลในจังหวัดอ่างทอง.....	71
ตารางที่ 4.25 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านข้อมูลทั่วไปของโรงพยาบาลกับ ความทันเวลาของข้อมูลการรายงานโรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา..... ของโรงพยาบาล ในจังหวัดอ่างทอง.....	73
ตารางที่ 4.26 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านข้อมูลลักษณะของเจ้าหน้าที่... ผู้รับผิดชอบงานกับความทันเวลาของข้อมูลการรายงานโรคที่เฝ้าระวังทาง... ระบาดวิทยา ของโรงพยาบาล ในจังหวัดอ่างทอง.....	73
ตารางที่ 4.27 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านระบบการรายงานโรคกับความ ทันเวลาของข้อมูลการรายงานโรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา..... ของโรงพยาบาล ในจังหวัดอ่างทอง.....	75

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 4.1	ขั้นตอนการรายงานโรคแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลทั่วไป (รูปแบบที่ 1)... 38
แผนภูมิที่ 4.2	ขั้นตอนการรายงานโรคแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลชุมชน(รูปแบบที่ 2)... 39
แผนภูมิที่ 4.3	ขั้นตอนการรายงานโรคแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลชุมชน(รูปแบบที่ 3)... 40
แผนภูมิที่ 4.4	ขั้นตอนการรายงานโรคแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลชุมชน(รูปแบบที่ 4)... 41
แผนภูมิที่ 4.5	ขั้นตอนการรายงานโรคแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลชุมชน(รูปแบบที่ 5)... 42
แผนภูมิที่ 4.6	ขั้นตอนการรายงานโรคแผนกผู้ป่วยในโรงพยาบาลทั่วไป (รูปแบบที่ 1)... 44
แผนภูมิที่ 4.7	ขั้นตอนการรายงานโรคแผนกผู้ป่วยในโรงพยาบาลชุมชน (รูปแบบที่ 2)... 45
แผนภูมิที่ 4.8	ขั้นตอนการรายงานโรคแผนกผู้ป่วยในโรงพยาบาลชุมชน (รูปแบบที่3)... 46
แผนภูมิที่ 4.9	ขั้นตอนการรายงานโรคแผนกผู้ป่วยในโรงพยาบาลชุมชน (รูปแบบที่4)... 47
แผนภูมิที่ 4.10	ขั้นตอนการรายงานโรคแผนกผู้ป่วยในโรงพยาบาลชุมชน (รูปแบบที่5)... 48
แผนภูมิที่ 4.11	ขั้นตอนการรายงานโรคแผนกผู้ป่วยในโรงพยาบาลชุมชน (รูปแบบที่6)... 49
แผนภูมิที่ 4.12	จำนวนข้อมูลการรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาที่บันทึกใน โปรแกรมเวชระเบียนเปรียบเทียบกับโปรแกรมระบาดวิทยา..... ของโรงพยาบาล ในจังหวัดอ่างทอง..... 53

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย